

med Hensyn til et Hovedspørgsmaal, som er kommet frem, nemlig, at det forekommer mig, at der ingenlunde er den store Betænkelse, som der især fra den ærede Rigsdagmands Side er fremhævet, ved Affattelsen af denne Lov, med Hensyn til, at den sættes i Forbindelse med Antallet af Skolerne. Jeg troer, at denne Forbindelse er en aldeles naturlig Sag, naar man erindrer sig det hele Standpunkt, hvorfra Ministeriet har betragtet og har maattet betragte dette Anliggende, nemlig, at man maatte see at faae en Ende paa den Uvisshed, der, som bekendt af Motivverne, har vedværet siden Aaret 1851, angaaende den endelige Ordning af de lærde Skoler, og som i mange Henseender har viist en saa skadelig Indflydelse. Man betragtede da og maatte betragte disse Spørgsmaal samlede, og man maatte nu gjøre et Overflag over, hvorledes den hele Stilling, med Hensyn til den lærde Underviisning for Fremtiden, maatte blive. Man har da ved den foreliggende Lov maattet gaae ud fra det Antal Skoler, som ifølge disse Love i deres Sammenhæng maatte blive tilbage, og man har da derefter filllet et vist Antal af Lærere, hvorved dog maa bemærkes, at det i denne Henseende udtrykkeligt hedder i § 1: „indtil.“ Men, naar man nu vil sige: Ja, men der kan jo blive Spørgsmaal om at indskrænke Skolernes Antal, og da maa der jo ogsaa tages andre Bestemmelser med Hensyn til Lærernes Gagering, saa svarer jeg: Ja, det er vel muligt; men dette Spørgsmaal ligger ikke for. Man maa komme paa det Rene med, og det er af høieste Vigtighed for Underviisningsministeriet, at vide, hvilket Antal af Skoler man i Fremtiden skal beregne Kræfterne paa. Dersom man nu altsaa kommer til en Afgjørelse heraf paa nærværende Rigsdag, vil det vistnok kunne see i en Fremtid, om hvis Indtræden vi nu umuligt kunne have en sikker Formening, at man kan komme til det Resultat at nedlægge flere af Skolerne, men det kan jo ikke see uden ved Lov, og der vil altsaa være Spørgsmaal om, ved en saadan Nedlæggelse igjen at tage det Spørgsmaal under Overveelse, hvorledes Stillingen da vil blive under den hele forandrede Situation, som derved kommer frem, og hvilket Antal af Skoler der da vil være passende.

Det har forekommet mig at være den eneste naturlige og rigtige Vej, som er fulgt fra Ministeriets Side under alle de forberedende Forhandlinger at bringe disse Spørgsmaal samtidigt til en endelig Afgjørelse, og kun under Forudsætning af, at Rigsdagen gik ind derpaa, at tænke paa den endelige Realisation af denne Plan.

J. Jensen: Det er kun en kort Bemærkning, jeg vil tillade mig at gjøre, med Hensyn til, hvad der tidligere er yttret af Rigsdagmanden for Maribo Amts 4de Valgkreds. Han har nemlig tilkjendegivet, at han vil væge imod, at Geistligheden mister Noget af sin Løn, til Fordeel for Skolelærerne, uagtet der slet ikke — mig vitterligt — er fremkommet Ytringer, som tyde paa, at man vil berøve Præsterne det Mindste i nævnte Diemed. Men jeg holder mig overbevist om, at ligesom den ærede Rigsdagmand vil vaage over, at Præsterne beholde deres, i Sandhed store Indkomster, saa vil han og bidrage til, at de trosligt opfylde deres Pligter. Sectsvæsenets Omfiggriben er et talende Vidnesbyrd om, at Præsterne neppe for Tiden gjøre deres Pligt, hvilket jeg troer for en Deel hidrører fra, at de ere tillagte saa vidtløftige Jorder, paa hvis Dykning de opoffre en stor Deel af deres Tid, ligesom de og have mange Forretninger, der medføre en, i deres Virksomhed som Sjælesørgere indgribende Forstyrrelse. Forsaavidt den ærede Rigsdagmand tillige udtalte, at der næsten hver Dag eller i det Mindste hver Uge, skeete Forbedring i en eller anden Skolelærers Kaar, skal jeg kun dertil bemærke, at det er besynderligt, da der kun er omtrent 2000 Skolelærere i Danmark, at denne Begunstigelse ikke har kunnet naae til mig, eller til nogen af de Skolelærere, jeg kjender, thi, da jeg har været Skolelærer i 12 Aar, synes jeg, at Begunstigelseerne i den Tid idetmindste kunde gaae Louren rundt een Gang.

Monrad: Jeg skal ikke yderligere indlade mig paa, hvad den sidste ærede Taler anførte, thi det ligger udenfor det, der her er til Behandling; mine Ytringer vare foranledigede ved det, min Sidemand bemærkede.